

Drobtinica

narodne politike na Primorskem.

„Politiki“ Prazki l. 225 od 16. t. m. piše njen
dopisnik z Dunaja 14. t. m. tako-le: „Nad tem, da
ustavozvesti sistem italijanskemu življu v Dalmaciji
in po drugih primorskih deželah prednost daja, in sicer
zato, da ž njim slovanski opoziciji ukljubuje, se zmi-
raj bolj spodtikujejo viši politički krogi. Kar se je ni
davno v Trstu in Šibeniku godilo, kaže jasno, kam
tisto postovanje pelje, in ni treba, da je kdo poseben
prijatelj Slovanov, da spozna, da oni rogovileži niso ti-
sta podlaga, na katero se mora naslanjati avstrijska pri-
hodnost, in da niso oni, ki zaslužujejo, da jih vlada v svo-
je varstvo jemlje. Vladni Ogrji so slovanstvu nasproti
hladni, ali celo sovražni mu, ker se jim je reklo, da
jim proti od slovanske strani nevarnost. Pri vsem tem
pa niso nič kaj zadovoljni s protislovansko politiko,
kterea se dela zdaj v Dalmaciji pod pokroviteljstvom
Giskra-inem in dvorn. svetovavca Lapenna-a.

En ogerški delegat misli to reč v javni delegaci-
jini seji sprostiti in o tej priliki odkrito in brezobzirno
Giskra-ovo politiko obsoditi. Tudi pri predčerašnji dvor-
ni mizi se je o tem govorilo, dali so povod temu do-
godki v Trstu, koji so zbudili čudne misli sarad poi-
talijanovavnih namor v slovanskih primorskih deželah.
Razdelili so se gostje na stranke in kupo in nadšupan
Bogosič je neki dvornemu svet. Lapenna-i marsikteró
zasolil zastran tega, kako so s Slovani v Dalmaciji u-
radno ravna. Vse to natančnosti so gotovo in so mi jih
pravili možje, ki so to slišali in videli.“ Tako „Po-
litik“-in dopisnik. Mi imamo temu pristaviti, da za ce-
sarjevo rojstvo so bili poslavljeni trije nar. določnejši
tako imenovani autonomisti Dalmatinski (t. j. Labi). —
„Unità cattolica“ ima v listu od 17. t. m. dolg razgovor
o Šibeniški topežnji in pravi na vsa usta, da se vlada
italjanska na vidoz sicer huduje nad akcijsko stranko,
Garibaldienci in republikanci, ki hrepené po tistih ita-
lijanskih krajih, ki so še Avstriji ostali; ko bi se jih
pa oni kedar in kakor bodi polastili, da se ne bo kar
nič obotavljala, hiteti jim na pomoč in pograbití dečele
za se, kakor uno leto Sicilijo in Neapolitansko. Sicer pa
trdi opozicijski ital. časnik („U. C.“), da avstrijska
vlada v Dalmaciji Slovane podpira.

Razpuščenje okoličnega
bataljona Tržaškoga.

Zgodilo se je t. Móra, ki je zlasti od lanskega julija
sem Tržaškemu lahontvu vost tlačila, je umorjena; kar so
„progressovci“ neprenehoma tako prodrzno in nosram-
no zahtevali; kar se je, ne vemo zakaj, v vladinih
krogih tako dolgo pletlo in motalo — izvršeno je: oko-
ličnega bataljona ni več! Ali izvršilo se je razpuščenje
v naj neugodnejšem trenutku, v trenutku, ko je bi-
la lahonska vpornost zoper vlado in njene organe in
naredbe do vrhunca priklopala. Le sklicujto se na ce-
sarjevo lastnoročno pismo, na vojno postavo in kaj
vem kaj, nikdar ne izbijete rovarjem Tržaškim tega iz
glavo, da so oni, ki so vlado prisilili, da jo — njim na
ljubo — bataljon razpustila, in tudi okoličano mora ta
sum vznemirjati. Nerazumljivo nam je, zakaj ni držav-
ni zbor gledó Trž. bataljona izjeto dovolil, še nera-
zumljivojšo in čudnejšo pa se nam zdi, da ni dotična
oblast od 5. dec. lansk. leta, od kar vojna postava vo-
lja, do 17. avgusta t. l. razpustu primernejšega časa na-
šla, kot sedanjí. Toda hodi, kakor koli, kar je, jo. —
Izpolnovaje časopisovsko dolžnost, naj podamo tú vse,
kar se tiče za slovensko zgodovino jako važnega raz-
puščenja okoličanskega bataljona.

Prvo naznanilo, da se bataljon v kratkem razpu-
sti, došlo je z Dunaja po telegrafu 10. t. m. in to, —
da se je v Trstu razsajajoča drhal pomirila!

Ko je bilo 14. t. m. lastnoročno cesarjevo pismo
(glej spodej) že znano, je priobčil župan d' Angeli
razglas, v katerem meščane prilizovaje se jim, opomi-
nja, naj bi se ne spuščali v nikake vesle demonstraci-
je zaradi razpuščenja ok. bataljona, marveč svojo sprav-
ljivost kazali. Posebnih demonstracij res ni bilo.

Cesarjevo lastnoročno pismo se glasi:

Ljubi baron Kuhn! Vseled tega, da je vojna po-
stava od 5. dec. 1868 moč zadobila, je potrebno, da
se dosedanji Tržaški okolični bataljon razpusti. — V
tem, ko Vam naročam, da vojno-oddelkovnemu in vo-
jaškemu poveljništvu v Trstu, česar treba, zaukažete,
da se po dogovoru z ondašnjim namestništvom vse za
razpuščenje potrebno pripravi: ponuja se mi prijetna
prilika, izreči temu vojnemu oddelku vsemu skup od-
kritosrečno priznanje za zgledno zvesto njegovo mišljenje,
za pravega vojaškega duha in popolno vdanost, ki jo je

Podlistek.

Ponočni Prizeri

od večera do jutra.

Sp. Jos. Furlani.

Z okajenim krilom noč krog se spreha,
Vsem živim in mrtvim poljubec podaja,
Spremenja si lice vsak njezen korak,
Da prvi ni drugim nikakor enak.

Mrači so: ratarji prot' domu hitijo,
Zvon milo zapoje: „Častite Marijo“!
Iz dimnikov rahel, siv dim se vali,
Mož trudni se vsedo, večerjo drobt.

Zgosti se temota: kmet sladko počiva,
Rodbina ž njim sanje poblešno uživa,
Le dete mu kadkad' zadere se v mir,
Ko mamó pokličo za mleka požir.

Ko ura deseta v zvoniku odbije,
Metulj lahkomiselno se v halo zavije,
Ko grda prikazen povsed so mudi,
Peklenšček jo spremlja in kreše jej v kri.

V krčmarjevi sobi se skaka in piska,
Od časa do časa plesavec zavriska,
Ne neha ta brencelj razsajat' nocoj,
Dokler ga ne spravi dremota v povoj.

Igravci prav strastni za mizo sedijo,
Veseli so odni in drugi bledijo,
Domá pa si žena zmer briše solzó,
Ker njej in otrokom se reve godó.

Sosedovo hišo tat skrbno obleže,
Gad va njo se vkrade, si z blagom postreže,
Zbudi se s'cer lovec, al' tič, ves ognjen,
Črez hribo, dolinó odnaša svoj plen.

Po tajnem zakotji razbojnik postopa,
Ko škratelj priskoči, ko koga oropa,
„Denar al' življenje!“ tak' va-nj zareži,
In potnik pod mečem na tleh že ječi.

Dvanajsta se bliža: pobožna devica
Kušuje Gospodu še rane in fca,
Solzi se in prosi klečó v enomer:
„Ne daj, Bog razpeti! da požre me zvr.“

Drugod zapuščena sirota zdihuje,
Bolehni in vhogi svoj stan obžaluje,
Zmer stoka in gleda v pretesni si grob,
Kjer bode razsipal se skorej nje drob.

ves dolgi čas svojega obstoja o vsaki priložnosti in v naj težavnejših okoliščinah dokazaval. — V spomin, da posebno odlično zaslugo sledočih udov tega bataljona, ki se ima razpustiti, cenim, imenujem: doseďanjega njegovega poveljnika, majorja Julia Mauroner-ja, podpolkovnika odločenega za brambovskega bataljonskega poveljnika, in podelujem: stotniku 1. vrste Ivanu Vinc. Toman-u brez takšno dedno plemstvo s pridevkom „plemeniti“ („Edler von“); stotnikoma 1. vrste Ivanu Valentinčič-u in Francu Weissmann-u vsakemu viteški red Mojega Frana Jožefovega reda; slednjič nadlovcem (Oberjäger) Andraju Gustinčič-u, Kristjanu Košuta-i: Ant. Kienreich-u, Janazu Žega-i, in vodnikom (führer), Valentinu Zuljanu in Jan. Mariji Senici, vsakemu sreberni zaslužni križec s krono; nadlovcem: Jan. Rupeljnu, Andraju Pertotu, Antonu Hrovatin-u, Ivanu Mariji Barovina-i, Jožefu Soloag-u, vodniku Mat. Kralju in podlovcu Jožef-u Zuljanu sreberni zaslužni križec. Stotniku 2. vrste Kristjanu Mauroner-ju, nadporočniku Karolu Kronost-u, nadzdravnikoma: dr. Alojziju Mahorič-u in dr. Alojziju Sindici-u, naj se da na znanje Moja zadovoljnost.

Kar ste mi 9. t. m. nasvetovali zastran oficirjev in prostakov za razpuščenjo odmenjenega bataljona, bodi potrjeno; poslednjič dovoljem, da bodo smeli vsi tisti oficirji okoličnega bataljona, kateri ne bodo že tako v dež. brambo vdruženi in ki nimajo že po §. 66 pravil istega (okoličnega) bataljona do tega pravico, nositi tisto uniformo, ktera se vpelje o svojem času za Tržaški brambovni bataljon.

Kar je po tem takem potrebno, storite po dogovoru z mojim predsednikom ministerstva grofom Taffom.

V Bruck-u na Litavi, 10. avgusta 1869.

Franc Jožef I. r.

„Presse“ jo opazila k temu razpisu: „Žal nam je, da se ni ta sklep, ki ima kar se tiče principa, svoj pogoj že v novi vojni postavi, razglasil poprej, ampak ravno zdaj. Tako bo Tržaške drhal mislila, da se da z rabukami po ulicah res kaj doseči in vlada prisiliti, da v kaj privoli.“

Razpustil se je bataljon 17. t. m. ob 9^{1/2} uri na planjavi med Občinami in Prosekom. Vdeležili so se te svečanosti razun poveljnika, podpolkovnika Julija Mauroner-ja, tudi podmaršal Wetzlar z mnogimi oficirji Tržaške posadke in župan d'Angeli. Prišel je bil gorj poveljevat to svečanost in prevzet bandero en bataljon infanterije iz mesta z bando. Po presentiranji in potem ko je odigrala banda cesarsko pesem, so je prebralo po nemški in po slovenski lastaoročno cesarjevo pismo (glej zgorej) in so se podelila častna znamenja. Na to je ogovoril pdm. Wetzlar oficirje in prostake po nemški. Rekel je, da, v tem ko on po cesarjevem povelji izvršuje razpust okol. bataljona vpričo zastopni-

kov Tržaškega mesta in ces. armade, čuti se prisiljenega, javno povedati, da je okolični bataljon ves čas — že skoraj eno stoletje — od kar je ustanovljen, s naj večim zatajevanjem samega sebe tako dobro služil cesarju in domovini, da ni mogel bolje, in da v vseh vojskah, ki so v tem času bile, bil je bataljon vsak čas pripravljen, pridružiti svojo moč in srčnost redni armadi. On — podmaršal — sam, čigar osebnemu poveljništvu je bila podložna vsa vojaščina to deželo, da je priča, kako voljni in srčni so bili tega bataljona oficirji in vojaki. Armada zgubi v njih zvesto tovaršo. On, kot vojaški poveljnik, da obžaluje, da jih ne more več šteti k vojaščini njemu podložni kajti tako zahteva postava, kateri se morajo podvreči vsi. — „To pa“, pravi dalje, „da se okoličani tako izvratno spodobno vedejo, mi je poročstvo, da se razpust, kateri je postal potreben vsled spremembe časov in okoliščin izvrši s tisto dostojnostjo in razumnostjo, ktera je pri okoličanskih vojakih že obče znana. Vabim Vas torej, da izročite orožje dotičnim oblastim. Bandera, vredno znamenje zvestobe in slave tega bataljona, se položijo k častnim znamenjem zmago (trofej) armadnim; kateri so stali okoličani vsak čas na strani. Opomni Vas moram še h koncu, da se bote hvalečno spominjali polajšeb, ki Vam jih je z razpustom presv. cesar dovolil; vrnite se v Vaše družine in vslelej naj se svetlijo na Vas tisto kreposti, po kterih ste se odlikovali do zdaj.“

Ta govor je ponovil en oficir iz armade po slovenski.

Odgovoril je temu poveljnik Mauroner, ter občutljivo zahvalivši se g. podmaršalu, naprosil ga, naj bi naznanil Nj. veličanstvu cesarju zagotovilo zvestobe in vdanosti okoličanov do najvišjega prestola. To besedo so sprožile trikratno hrupen „živio“ cesarju.

Na to je spregovoril tudi še župan Tržaški po italijanski; priporočal je okoličanom mir in spravo, skrb za njih družine in delavnost; to da so neogibljivi pomočki blagostanja vse občine. Podal je poveljniku Mauronerju roko, rekoč, da po njem ponuja roko odkritosrčno v imenu mesta vsem okoličanom, ktere je imenoval brate.

Poveljnik mu je odgovoril z „živio“ županu in Trstu.

Po tem so se izročila bandera z vojaškimi počevanji bataljonu vojaškemu; obe bandi ste med tem cesarsko pesem igrali.

Pri odhodu so hoteli nekteri okoličani imeti bandera nazaj; ali podm. Wetzlar jih je zagotovil, da po višem povelji bodo že spodobno shranjena; pomiril jih je s tem, da je rekel, da razpust ne velja bataljonu okoličnemu, kot takemu, ampak da je nasledek občne vojne postave, ki jo je potrdilo Nj. veličanstvo. — Končala se je ginljiva svečanost ob 10^{1/2} u. dp. *)

*) „Cittadine“ pripoveduje, da se je zbralo k razpustni paradi

S priklonjeno glavo, v duhovske obleki
Podviza previdnik nekako ko v teki,
Samota ga spremlja, cerkvenik žvenklja:
On hrano popotno bolniku podá.

Na pokopališči se spenja podoba,
Visoka in blede — brez vsega je droba;
Ker mémogredoči s' jo vstvarja takó,
Prekriža se plašno in zdrkne z ного!

Iz groba pa sova mrličo sklicuje,
Otožne jim speva, vse ranjke miluje;
Kresnice ko veše po grobih letó,
Češ: rade užgale bi mrtvim sreč!

In čuvaj ponočni pazljivo koraka,
Ne mara za vreme, ne straši ga spaka;
Ko ogenj je v strehi, vstrelji in kriči,
Naganja soseda, naj brani hiti.

Temota z'lo zeva, grad, kajžo požira,
Pokoj se čedalje zmer bolj razprostira,
Zaspala je sveča, so prazna polá,
Le fant še v plamenu pod oknom klafá.

Noč črna se vmiva, svitlobi se vmika:
Petólin se strese in zakikirika,
V grmičku mu tica koj zažvrgoli,
Cvetlica se v rosi ko deva smeji.

Z visocega turna se jutro naznanja,
Zbor klošterskih bratov Trojici se vklanja,
Prevdarja na tihem in hváli na glas,
Gospodu daruje ves zlati ta čas.

Stopila se tema je v juternji zarji:
Že delajo posli, celó gospodarji;
Na polje že vrnil se pridni je kmet,
Pastirček zažvižga, — na paši je spot.

Al' dete se v sanjah prestadkih še ziblje,
Po gajih se riza, z njim angelj se giblje,
Kar zehne, spregleda, se mami, sméhljá,
In mama ga stisne, poljubček mu dá.

Kedaj pa Sloven'ji danica priplava,
Ki jutro kušljeja in sprave zaznava?
Al' ne bo nikdar jej noč dolga prešla,
In zibaula tmina iz srčnega dna?

Slovenec! zapomni, kar pričajo skušnje:
V življenji sedanjem so trde poskušnje,
Po vzburkani noči prisije lep dan,
Zato še potrpi svoj hlapčevski stan.

Zakotnež pa vedi, kar žuga resnica:
Pribobna še jutro, ki odkrije ti lica,
Če zdaj se tolažiš, da slepa je noč,
Ta up — uletí ti za vekomaj proč.

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogorska država.

iz Krakova. Dunajska „*Presse*“ (kakor pravijo, ministerki list) je priobčila te dni dolgo poročilo o sodanjem stanu pravdne zadeve znane nune Barbare Ubrik-ovke. „*Presse*“ se šteje tudi k tistim časnikom, ki so gnali naj hujši hrup zaradi Krakovskega dogodka, in kaj pravi ona zdaj? „Da, ker ni moč dokazati, da bi bile imele nune hudoben namen (v tem namreč, da so z Ubrikovko tako ravnale, kakor so), ni tudi mogoče dolžiti jih hudodelstva“ in da se bodo todaj zaradi preiskave zaprti nuni, prednica in njena namestnica, iz zapora izpustili. Kakor se iz vsega kaže, bil je ves pobujaljski hrup in vok in krik umetno (navlašč) sprožen. Pri karmelitankah na Vesoli v Krakovu ni bilo drugega, ko to, da imajo zmotjeno nuno zaprto, in da se je ravnalo z njo, kakor je bilo ravnati mogoče, in kakor bi se bilo brž ko ne tudi v kaki privatni hiši, ali kjor si bodi v enakih okoliščinah ravnalo. Pravijo, da se vrte vsa prajda pod klop, ker ni moč najti prave krivice, akoravno so jo po sili hoteli najti. Kedar bo ta stvar dognana in izid uradno priobčen, poročamo tudi mi svojo.

Colje. Dne 11. t. m. so se zbrali v Coljaki štaltalnici 31 štajarskih duhovnikov, med njimi slavnoznani gg. dekan Kosar, prof. dr. Ulaga, Hašnik, Hajšek in drugi, na posvetovanje zastran nekterih poprej ne priobčenih točk; gre za napravo *duhovniškega društva*. Geslo izrečeno v začetnem govoru je: „Podpirati narodnost, vendar pa ne pozabiti cerkve“. Sprejet je bil po odkritostnem razgovoru o vprašanji: kako stojimo proti cerkveni oblasti (škofu v Mariboru, kateri ni prijatelj slovenstva), nasvet, naj bi se ne izročilo pokroviteljstvo duhovskega društva škofu, ampak kakemu drugemu vrednemu duhovniku, ki je tudi narodnjak; on naj poroča dotični cerkveni oblasti o društvenem delovanju. G. dok. Kosar je govoril o prvi točki o „mladoslovencih“. Duhovsko društvo ponuja roko političnemu (v Mariboru) in „Slovenskemu Narodu“, hoče ju podpirati, ako najde vzajemno podporo. Mladino ne suvajmo od sebe, pravi g. K., vabimo jo k sebi; Maksimiljanje v Colji (mladenško semenišče) naj se popravi itd. Drugo točko „organizacijo katoliške stranke“ je razpravljal dr. Ulaga. Opisoval je žalostni stan katolištva po mestih, čemur so mnogo krivi grehi naših sprednikov in napačna politika cerkvenih predstojnikov. Učilnice so ponemčevali in pridigovati začeli zavoljo kaknega meščana po nemški; tako se je vkoreninilo nemškutarstvo, ki je zdaj zagriznena nasprotnik katolištva. — Volil se je osnovalni odbor, kateri ima napraviti načrt pravil duhovniškega društva, ter doseči dovoljenje od vlade. Izvoljeni so v odbor gg. Jeraj, Hašnik, Hajšek, Dolinšek in Gajšek. — Tretja točka o napravi „katoľ. in narodnega tiskovnega društva“ bila je zavržena. Četrta točka o časništvu je tako uravnana in sprejeta, da bode „Danica“ glasnik tega društva; v rednik bo naprošen, da naj jo škrat na teden izdaja. „Sl. Narod“, kot političen list, ima se na vso moč podpirati. — Peti predmet: „osnovanje učilnega in znanstvenega društva“ je odložen za prihodnji shod. — Govorilo se je skoz in skoz po slovenski.

iz Trsta. Ždrebanje za prihodnje rekrutovanje, o katerem in zaradi kterega so se godile tiste grde reči, ki smo jih v poslednjem listu v naglici omenili, vršilo in dovršilo se je naslednje dni redno v veliki kosarni. —

— 12 t. m. so zagnali zopet velik hrup po Trstu in so se stekali ljudje skup pri jezuitarski cerkvi, kakor ji navadno rečejo. Vzrok je bil ta pot celó nenavaden. Začelo se je trditi, da neka podoba Matero Božje zunaj omenjene cerkve očl obrača in se solzi. Lahkoverni ljudje so to kar naravnost verovali, druzi niso hoteli verovati, marveč so radoverneže zaničevali. Med veliko množico vsake bače ljudi, ki jih je bilo v hipu

same kakih 300 okoličanov; mešali da so se med nje tudi Nabergej, Primežič in drugi slovenski „agitatorji“; — ko se je peljal župan s podm. Wetalar-jem v mesto nazaj, da so nekteri okoličan pri Občinskih župana zasramovali z „merda al podestà“. Tudi poveljnika Mauroner-ja in nektere mlade oficirje da so na drugem mestu zasramovali; — zveder da so hodili nekteri okoličan v uniformi po mestu in da jim ni ničče nagajal.

skup prihralo, bili so tudi, se vo, navadni ščuvavci (draživo), katerim ni bilo mar ni za čudež, ni za nečudež, ampak zopet, kakor poprejšnje dni, le za nerednost in zmešnjavo, kajti v gosti vodi se nar lože ribe lové. Kar na enkrat so zasliši glas: Vun vjetnske! Onde blizo nam: reč zad za cerkviyo so ječe za tiste, ki so v preiskovanem zaporu. Tu nahajamo mi ključ čudežu. Izmišliti so si ga brž ko ne navadni brezverni rogovileži, prvič zato, da so smeli priložnost radoverne priproste ljudi zasnohovati, in drugič zato, da bi se vnel med množico propir zaradi čudeža in da bi se izolmila iz tega kaka rabuka, ki bi bila voda na njihov mlin. Otroci tème so prekanjenil! Policija si je prizadevala ljudstvo prepričati, da čudeža ni, da je le tanka in skor nevidna pajčovina pred obrazom Marjine podobe migljala, in to da jo znabli gledavce mamilo; na zadnje pa, ker ni več nič pomagalo in jo hrup vedno rasel, jo dala prenečati podoba v sakristijo omenjene cerkve. Tako se je hrup ulugel

— Proiskovaje neke kraje je zasačila policija mnogo tatov ali porodnih in novarnih ljudi možkega in ženskega spola; našla je tudi njih skrite lože in kraje, kamor so ukradene reči znašali.

— Troje tistih rovarjev, ki so hoteli napraviti 18. julija t. l. političko demonstracijo pri Tržaškem pokopališču, je obsodila sodnija na 6 mesecev težke ječe s postom poojstrono. Hudodelstvo je motenje javnega miru. Obsojeni so 16-19 let stari, dva Tržačana, eden Italijan iz Neapoljskega.

— Končna obravnava v pravdi zaradi lanskih dogodkov meseca julija bo, kakor pravi „*Tr. Z.*“, 27. avgusta, pa ne javno.

— Voditelj namestništva, podmaršal Möring se je podal 16. t. m. na Dunaj. V spomin cesarjevega rojstva je pustil za uboge v Trstu 300 gold., za Goriške 150, za Porečke 100*) — Govorilo se je protoklé dai da se misli Nj. ekse. namestniške službe odpovedati.**) Da ni lahko v Trstu vladati, zlasti ako se „svodoba“ tako umeva in tako tolmači, kakor nekteri hočejo, je gotovo. „*Osservatore Triestino*“, omenivši govorico zaradi podm. Möring-ove odpovedi, opazuje: „Državni zbor je naredil postavo, ki nam svobodo dajajo, a pozabil je dati take postavo, ki bi nam svobodo ohranilo, kedar jo kdo krivo rabi“. Tako je!

Vnanje deželo.

Na Francoskem so je obhajal 15. t. m. stoletni rojstni god Napoleona I.; cesar ga je slavil s tem, da je pomilostil vse političke vjetnike, kar močno podpira zaupanje v nove ustavne svobodnosti, ki jih je državi podelil.

Na Španjskem še zmiraj Karlisti (Don Karlos-ovi privrženci) vladi nagajajo.

Dopisi.

iz Goriške okolice 15. avgusta. „*Occiadruga*“! Kaj je to? Kaj norijo ti ljudje, sem si mislil, ko sem se 9. t. m. memo Volčje drage v Gorico k srečkanju (za v vojaščino) peljal. To so mi Slovenci, ki jim visi pred nosom laški poziv: „*Oggi ballo in „Occiadruga*“! Tako je bilo, namreč, prilepljeno od tistega dne prej na zidu krčme na razpotji v Volčji dragi. Pa tudi po oglih v Gorici sem videl enaka oznanila. Prava „*occia*“ (beri: oča, to je, goa) je moral biti tisti, ki je naše pošteno staro ime tako strašno pokvaril. Pa temu se ne čudim, ker je brž ko ne iz nevednosti tako pisal, kdor je pisal; čudim se pa slovenskemu krčmarju, ki je menda plesne pozive naročil, pa molčal, ko je videl tako spako namesti „*Volčje drage*“ (Wolfsau). ***) Jaz si ni-

*) Mi smo ga tisti dan pričakovali v Gorico. Vr.

**) Včerajšnji časniki, n. pr. „*N. fr. Presse*“ in „*Triest. Z.*“ poročajo z Dunaja, da pm. Möring je ali bo imenovan prvi namestnik v Trstu. Vr.

***) Kakor je znano, se menda nikjer po svetu toliko ne pleše, ko v Gorici in bližnji okolici. Vsako nedeljo jutraj — kakor je „*Dom*“ že, čó se ne motimo, tani ali predlanakim enkrat povedala, — so po oglih našega mesta vsah barv plakati, ali plesna oznanila, pa ne natančno, ampak z melaninimi debelimi mnogobarvnimi črkami. Ta oznanila so začonjajo vselej z besedami „*Oggi ballo*“...; naročajo jih godci ali kdor hodi za-nje. Tako so naredili tudi „*Occiadruga*“. Izjema so večsib Solkanški plesi, katerih oznanila so po Goriških oglih v slovenskem jeziku prilepljena. Vr.

sem mogel dati miru; nazajgrodo stopim v omenjeno krčmo kupit eno smodko in vprašam: „Vi gotovo niste pokusili tiste gobe, ki je zrastle lani na Šempaski so-nožeti?“ „E kaj meni mar za take gobe“ — mi od-govori krčmar — „saj so res strupene, in kdor jih je, gotovo zgori.“ Vidite tedaj, da tiči v imenu „Occiadra-ga“ lep kosček kulture.

Iz Štjaka (na Krasu). Že smo več taborov imeli na slovenski zemlji, ki vsi na to delajo, da bi se vsi Slovenci v eno kronovino zedinili! Da bi to združeno jako koristno bilo, je jasno. Tudi nam Vrhovcem bi zedinjena Slovenija mnogo koristila. Znano je, samreč, da cerkvena občina Štjaka spada pod dvoje dežel in sicer 2/3 dela pod Primorsko 1/3 del pod Kranjsko, ima torej tudi dvoje županij, eno, ki ima sedež doma v Štjaku, drugo v Ljubljanski škofiji. Koliko neprilic-nosti iz tega izvira, ni treba popraševati, saj je znano, da dvema gospodom služiti, je težko, in več ko je kuharjev, slabša je polenta. Večkrat je treba od Pon-cija do Pilata hoditi, preglao se kaj doseže; gorje ti pa, ako se kteremu mogočnjaku zameriš!

Pa tudi meja, ki našo cerkveno občino v dvoje dežel deli, je čudna. Kaj je bolj nenaturno—ko, da Sežani bližje vasi pod Postojno spadajo, druge, dalj-ne, se imo v Sežano ozirajo. — To pa ni vse! — Vas imamo Razgore ki šteje 16 hišnih številk; hiše so tukaj; morale so se pa kedaj spuntati, zakaj drugačo bi jih ne bili razdvojili, da polovica to vasi pod Trst, druga polovica pod Ljubljano spada. — Ti si čudiš, „Dom.“, da pri Ajdovščini Hubelj Primorsko od Kranj-skega loči; — kaj pa poročo, ako ti povom, da hiša, celo dimnik pod dvoje deželnih glavarstev spada! To čudo je na slovenski zemlji pri nas! — Čas je, da se te neprilicnosti odpravijo.

8. t. m. smo imeli Vrhovci vse polno bližnjih in daljnih gostov med nami: prišli so gledat novo poma-lani presbiteri v naši Štjaski cerkvi. No, ali je vredno, da grem v—Štjak malarijo gledat,—si bo kdo mislil. In vendar je vredno. To mi bo verjel vsak, če povem, da malar, ki si je tudi pri nas lep spominek postavil, je gosp. Ivan Wolf iz Ljubljane. Dosti, da sem imo mojstrovo izgovoril, hvaliti mi ga ni treba; hvalijo ga pa sicer že tudi druga dela, mnogim Slovincem dobro znana, kakor n. pr. Trnovska cerkev in solnčna ura pri sv. Jakopu v Ljubljani, cerkev v Šiški in mnogo dru-zih cerkva na Kranjskem. — O tej priliki naj bodo čč. cerkvenim oskrbnistvom gorečo priporočeno, naj bi nikar ne dajali cerkva po mojstrih-skazah malati; če že hočejo denar izdati, izdajo naj ga za resnično umet-no delo. Nikar ne kvarite okusa priprostih ljudi po „grozno“ lepih malarijah, s kakoršnimi se maršikaka cerkev „strašno“ odlikuje. Nar boljše, obrnite se na gosp. Wolfa, a fresco-malarja v Ljubljani.

Vrhovec.

Domači novičar.

V Gorici 19. avgusta.

(G. Karol baron Codelli Fahrensf. ldski), predsednik tukajšnje c. k. okrožne sodnije, se je podal v pokoj. Priznavši njegovo dolgoletno posebno zvesto in neutrud-ljivo službovanje mu je podelilo Nj. veličanstvo o tej priliki red železne krone III. vrste.

(Rojstni god cesarjev) se je obhajal predvčeranjim, 18j8, z navadnimi svečanostmi. Tisti večer popred ste obhodili meščanska in vojaška banda vse imenitnejše ulice; zraven mestne so nesli meščani voščene baklje; pred in za njima je šlo v lepem redu skor še več ljudi ko po navadi. Jutro goda je oznanjalo in slavilo stre-ljanje na gradu s topovi in z vrh knez-nadškofovega vinograda (tuk grada) z možnarji *) Ob 8. uri je bila vojaška mašna parada na Rójicah, ob 10. pa so imeli slovesno opravilo v prvostolni cerkvi Nj. ekse. kn.-nad-škof. — Zvečer je šla zopet vojaška muzika po mestu.

(Nj. veličanstva rojstnemu godu na čast) je bilo 18. in bo 22. t. m. slavnostno streljanje na tukajšnjem društvenem strelišči pri Cattarini u.

*) Zašd škofjskega vinograda se je poodaljalo streljanje tudi o poldne in od 4 u. naprej popoldne.

(Bogoslovsko učilišče) v tukajšnjem centralnem so-menišču je končalo šolsko leto 15 t. m.

(Prekušnje na c. k. normalki) bodo: 27. in 28. avgusta za privatne, 29. za nedeljske učence; 30 avg. v I. II. III. italianskem, 31. v I. II. III. slovenskem raz-redu; 1. sept. v IV. razr. ital. in slovenskem; 2. sept. bo kahvalna maša pri sv. Ignaciji in potem se razglasi učencem napredek in se razdelijo spričevala. — 3. sept. so začnejo ostre prekušnje učiteljskih pripravnikov.

(Duhovna vaja za duhovne) bodo letos v latinskem jeziku (v bogosl. semenišču) od 20. — 24. septembra t. l. Vodil jih bo š. oče Starč.

(š. g. Antonin Nanuti), dosedaj zadržano v pokoji, pojde za kooperatorja v Kanal.

(† G. Ivan Pavel vitez pl. Radivošič), c. k. gu-bernični tajnik v pokoji, je umrl 87 let star 16. t. m.; bil je zadnji plemenitaš tega imena.

Knjževnost.

„Slovenska slovnica za prvanca“ je naslov slovnici, ki jo je ravno kar izdal na književnem polju dobrozna-ni učitelj mestne glavn. šole in vrednik „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani g. And. Praprotnik. Prav ustregel je k njo potrebam naših ljudskih šol.

Borsni kurs 18. avgusta Metall. 62:80; narodno po-nojilo 72:—; London 123:90; adžo srebra 120:75; cekini 5:90 5j10.

Loterijske številke. V Gradcu 14. avg. 13, 43, 44, 75, 34. Na Dunaj 14. avg. 90, 44, 3, 18, 47.

Žitna cena v Gorici: Pšenica nova po 2 gid. 40 kr.; do 2:60; (goriški kaznanik); turšica 1:34 do 1:45; turšica bela 1:33; ječmen, delan 3:— do —; nedelan nor 1:50 fitol 2:— do —; ajda 1:30; do —:—: oves 1:35 do —:—.

OGLASNIK.

(5)

Das grösste Lager von
Holznägeln Schuhpapp
u. Schuhgarn
unterhalten
Mahler & Ecker
in Wien.

(5)

**Solnčno-rožni (arnični) va-
rovavni krožci**
proti kurjim ožesam;
napravlja jih lekárnik O. Galleani
v Milano.

Posebno dobro, kar imajo ti novi varovavni krož-ci, je prvič to, da niso narejeni iz bombaža, ampak iz ovišje volne, in drugič, da je lepež (kar je primljivo na njih) napravljen iz pravega izločka iz solnčne rože (arnike), kateri ozdravi vsako vnetje, ter stori, da se kurje oko v kratkem času od kože loči. Kaj več o tem se nahaja v poduku, ki je krožcem pridjan. — Ena škatla z 12 malimi krožci velja 40 soldov; ena škatla z 12 večimi krožci 1 gold. 28 soldov. — Dobiva se ta lek v Milano pri iznajdniku O. Galleani u, v ulici Maravigli; v Gorici v lekarnici Pontoni-ovi, tjer je za-loga vsakoršnih zdravil iz domačih in zunanjih dežel.

Gostilnica (nekdaj Trojer-jeva) na trgu sv. An-tona štev. 1 v Dunajskem predmestju je od 1. februarja t. l. vnovič odprta in z dobrimi vini in izvrstno ku-hinjo oskrbljena. — Nizka cena jedi in pijač, urna postrežba in pa dobri konjaki (štale) vabijo vljadno čč. goste, katerih gro torej prav obilno pričakovati.
Alajzi Praprotnik.